Puu- ja nikerdustööstuse harudesse kuuluvad ettevõtted kasutavad, nagu eelmisel leheküljel leiduvast tabelist näha, materjalide ümbertöötamisel rõhuvas enamikus enam-vähem tüüpilisi ja üldtarvitatavaid mehaanilisi töötamisabinõusid, mis meie poolt ülal loendatud. Teistes tööstusharudes kasutatakse peaasjalikult spetsiaalmasinaid ja -vahendeid, mis omased vaid teatavaile tööstuseliikidele. Esitame vaid arvestatud masinate üldarvud (vt. teine tabel eelmisel leheküljel) ja nende kõrval võimalikud õiendusandmed abinõude arvu kohta poolesaja aasta eest.

Nii siis, jättes arvesse võtmata selle ülitähtsa asjaolu, et nimelt 45 aasta kestel on ääretult kasvanud kõigi tegelikult kasutatavate mehaaniliste töötamisvahendite valmistuseviljakus ja et ka nende abinõude mitmekesisus on erakordselt kasvanud, näitab ainuüksi lihtne loendamine tähelepandavat valmistusvahendite arvulist kasvamist enam kui 6-kordselt.

Nimelt selles näeme ühte kapitalistliku tööstuse tegureist, mille mõjul on arenenud ning avaldab edaspidistki arenemistendentsi meie linna tööstus.

Materjalid: 1) Tartu linnavalitsuse (statistikabüroo) poolt 1923. a. korraldatud kaub.-tööstuslik uuring. — 2) Väljavõtted 29. dets. 1922. a. toimetatud I Eesti üldrahvalugemise andmeist. — 3) „Die gewerbliche Thätigkeit in der Stadt Dorpat", von W. Stieda. 28. nov. 1878. a. teostatud tööstusliku ankeedi tulemused. — 4) „Города Россіи за 1904 годъ". Statistika Keskkomitee väljaanne Peterburis. — 5) „Tööstus-kaubanduslikkude statistiliste andmete ülevaade tööstusraioonide järele", redigeerinud V. E. Varsar. — 6) „Статистическій ежегодникъ за 1914 годъ", redig. V. J. Sharago, Peterburis 1914. — 7) Адресъ-календарь, изданный совѣтомъ съѣздовъ представителей промышл. и торговли въ СПБ. въ 1914 г.

Tartu, lk. 521